

Soạn bài: Hội thoại

Soạn bài: Hội thoại

I. Vai xã hội trong hội thoại

Câu 1: Quan hệ giữa các nhân vật tham gia hội thoại trong đoạn trích là quan hệ trên - dưới:

- Người cô ở vai trên
- Hồng là vai dưới.

Câu 2:

- Cách xử sự của người cô không phù hợp với quan hệ ruột thịt.
- Đáng chê trách ở chỗ: gieo rắc vào đầu óc non nớt của Hồng những điều xấu xa bịa đặt để Hồng ghét bỏ mẹ.

Câu 3: Những chi tiết cho thấy nhân vật Hồng đã cố gắng kìm nén sự bất bình của mình để giữ thái độ lễ phép

- Nhận ra những ý nghĩa cay độc trong giọng nói và trên nét mặt khi cười rất kịch của cô tôi kia, tôi cúi đầu không đáp.
- Tôi lại im ạng cúi đầu xuống đất: lòng tôi càng thất lại, khoé mắt tôi đã cay cay.
- Cô tôi chưa dứt câu, cổ họng tôi đã nghẹn ứ khóc không ra tiếng.

...

Hồng phải làm như vậy vì người tham gia hội thoại với Hồng là người cô. Vai xã hội là quan hệ trên – dưới trong gia đình, Hồng là phận làm cháu nên lời lẽ vẫn giữ được sự kính trọng với bà cô của mình.

II. Luyện tập

Câu 1:

- Những chi tiết thể hiện thái độ nghiêm khắc của Trần Quốc Tuấn:
VD: Nay các người nhìn chủ mà không biết lo, thấy nước nhục mà không biết thẹn, ..., đau xót biết chừng nào!

- Những chi tiết thể hiện thái độ khoan dung của Trần Quốc Tuấn:

- Huống chi ta cùng các người sinh phải thời loạn lạc ... để vét của kho có hạn.
- Giặc với ta là kẻ thù không đội trời chung ... há còn mặt mũi nào đứng trong trời đất nữa.

Câu 2:

a. Vai xã hội:

- Lão Hạc: địa vị thấp nhưng tuổi tác cao hơn ông giáo
- Ông giáo: địa vị xã hội cao nhưng tuổi ít hơn lão Hạc.

b.

- Ông giáo nói với lão Hạc bằng những lời an ủi rất thân tình (nhắm lấy vai lão, mời lão uống nước, ăn khoai, hút thuốc).
- Ông giáo xưng hô với lão Hạc là cụ, gọi gộp mình với lão là ông con mình (thể hiện sự kính trọng người già).
- Ông giáo còn xưng hô với lão Hạc là tôi (không coi mình là người có địa vị xã hội cao hơn).

c.

- Lão Hạc gọi người xưng hô với mình là ông giáo, thể hiện sự quý trọng với người có học:
Ông giáo dạy phải!
Nói đùa thế, chứ ông giáo cho để khi khác.
- Lão Hạc cũng dùng các từ như: chúng mình, nói đùa thế,... những từ này thể hiện sự giản dị và thân tình trong mối quan hệ giữa lão Hạc và ông giáo.

Đoạn trích này cũng đồng thời cho thấy tâm trạng buồn và sự giữ ý của lão lúc này. Các chi tiết chứng tỏ điều đó như: lão chỉ cười đưa đà, cười gượng; lão thoái thác việc ăn khoai, không tiếp tục ở lại uống nước và nói chuyện tiếp với ông giáo. Những chi tiết này rất phù hợp với tâm trạng day dứt của lão Hạc sau khi lão bán chó.